

האבק ליווה אותנו מהיום הראשון בכל אשר הלכנו. גם כשעברנו את הגבול הנוף נראה אותו הדבר - ישראל וירדן, מים ושמים. בעצם שמים לא היו כלל. הכל היה צהוב. המסע הוגדר "חוצה גבולות", אבל התחושה הייתה שהגבולות היטשטשו ממילא ושכבר אין להם משמעות בתוך מרק האובך הסמיך. הטבע הבהיר לנו שהוא אינו מכיר בגבולות שקבע האדם.

גבול בעיניי, כישראלי, הוא דבר מוחשי: חומה או גדר שמונעים ממך לעבור לצד השני, ובעיקר מונעים ממי שנמצא מן העבר השני להגיע אליך.

חנו מקבלים אופניים ויוצאים לכיוון מערות בית גוברין. חם מאוד. מהכ" ביש נשקף נוף של שדות צהובים וקוצים. קצב הנסיעה המהיר מואט רק בעליות של שפלת יהודה. מפעם לפעם ניתן להבחין בעדר פרות לצד הדרך או בקקטוסים עמוסי סבססים. בעודי מביט בעופות דורסים החגים למעלה אני כמעט דורס זיקית שמנסה לחצות את הכביש. תום, המדריך שלנו לקטע זה של הדרך, מנצל עצירה בראש גבעה ומפליג בתיאורי רקע תנ"כי, היסטורי וגיאולוגי של האזור.

בתום ארבע שעות רכיבה אנחנו מגיעים למערות, שהוכרו לא מזמן כאתר מורשת עולמית של אונסקו. במקום פוגשים אותנו נציגים של "מעשה ידיים", חברת קייטרינג בבעלות עדי יוגב, עם ארוחת צהריים מעשה ידיהם. אנחנו מקנחים ביקב עגור, מחלוצי יקבי הבוטיק של חבל היין של ישראל. החום, הרכיבה הארוכה והיין עושים את שלהם, וכולם שוקעים בשינה בזמן שהאוטובוס עושה את דרכו למצפה רמון. אנחנו מגיעים ליעדנו רגע לפני החשכה ומיד יוצאים להציץ על המכתש, אבל את דבר קיומו אפשר רק לנחש. קרקעיתו וקירותיו לא נראים מבעד לענן האטום שאופף הכל.

יום רביעי 05:30.

היום הזה הוא יום הליכה. ינהלו אותו צחי קידר מירושלים ואיברהים סלאמה מבית לחם, חברים טובים, המשתפים פעולה גם בהדרכת טיולים. לצחי חשוב להגיד לקב"ר צה שהגבולות שמתחו בני האדם הם זמניים וכי את הגבולות האמיתיים הטבע קובע. "תא השטח שבו אנחנו מטיילים", הוא מזד" כיר, "נמצא בשטחי ישראל, הרשות הפל" סטיגית וירדן, היוצרים יחד חוויה שלמה." גם איברהים מדגיש בפנינו את החשיבות של התיירות לאזור ואת הכוח שיש לה לש" נות. הוא מבקש מכולם שיספרו במדינות שלהם על המציאות של המקום ועל ההבדל הגדול בין האופן שבו ישראל וסביבתה נת" פשות בעולם ובין המצב בפועל.

אנחנו יוצאים לפני עלות השחר, נוסעים עד חניון נחל גוונים ומטפסים הלאה משם, על הר סהרונים. כאשר השמש מנסה לז" רוח מבעד לענן האבק היא נראית כירח,

אולי מכיוון שעוד דבר שנחשב ישראלי הוא הרצון לפרוץ גבולות, שמח" תי מאוד לזכות בהודמנות להצטרף לקבוצה של עיתונאים וסוכני נסיעות מארצות הברית ואירופה, שהגיעו כדי להכיר מיום של תירות אזורית מטעם ארגון EcoPeace Middle East.

טיילתי בנופי מדבר יהודה ובירדן אינספור פעמים, ואני חייב להודות שזה היה הסיור המוצלח פחות מכל אלה שבהם השתתפתי, ועם זאת הטוב מכולם - מסע אתגרי מלא תקווה בין ישראל לירדן בתקופה מתוחה, בחום קיצוני של סוף הקיץ ותחת מעטה של סופת אבק שלא זכורה כמוה. מזג האוויר היה קרוב לבלתי אפשרי.

רוב האתרים שביקרנו בהם כמעט שלא נראו על הרקע הצהוב שבלע הכל. אך אוירת השיתוף משני עברי הגבול בין היוזמים, המפעילים, המא" רחים ובעיקר החברים למסע שהגיעו כדי להתנסות בחוויה חדשה, מאתג" רת ומלמדת, היא שהייתה ההצלחה האמי" תית. בקבוצה היו שלושה ראשי צוותים מתנדבים אמריקנים מארגון השימור סירה קלאב: פפי, סיקי לא צעיר עם טורבן, שלא יותר על דבר למרות הקושי ונעל קרועה המחוברת בנייר דבק; אלן, אישה חזקה מסן פרנסיסקו העוסקת בתיירות, ולסלי, מהנ" דסת מכונות טייוואנית במקורה. הצטרפה גם ג'וסי, ילידת הוואי העובדת בסירה קלאב. עוד מתחום התיירות היו לולו מח" ברת טיולים צרפתי, המתמחה בספורט אתגרי, וטים, אמריקני שגילו קרוב ל-70, בעל חברת נסיעות המוציאה סיורים ליש" ראל, ירדן, מצרים ויוון. מצד העיתונות היו קארל, צלם מגרמניה; לוסי, עורכת כלכלית בעיתון ציריך צייטונג, ובני הזוג קלייר וק" סבייה מצרפת, בעלי בלוג פופולרי בנושא ספורט וטיולים.

יום שלישי, 06:30.

אני עולה לירושלים והשמש עוד לא נראית באופק. בקושי ניתן להבחין בשלט הכניסה לעיר. במלון סנט ג'ורג' שבמזרח ירושלים אני פוגש את חברי הקבוצה שאיתם אבלה את כל השבוע בשטח, באבק.

כמעט שאיננו מספיקים לעשות היכרות וכבר אנו בדרכנו למושב צפרירים. שם אני

מצפה רמון בשיא סופת האבק. השמש נראית נקודה קטנה בשמים העכורים

ארבע שעות רכיבה ממושב צפרירים עד בית גוברין. בכיוון השעון, משמאל: פפי הסיקי אינו נרתע מדבר, כולל מפגש עם טרטן בוואדי מוחיירס; כרכר במבואות פטרה; מארח במאהל הבדואי הסמוך אל טיק אל בריד; חמור משוטט בכביש המוביל לפטרה הקטנה

יהמת התיירות האזורית

המסע המתואר בכתבה נולד מתוך מיזם תיירות בת-קיימא של EcoPeace Middle East בשיתוף עם USAID וגורמי תיירות באזור. השתתפו בו חברת גורדון אקטיב מישראל ו-Experience Jordan מירדן. **המיזם כולל** ארבעה מסלולי טיול חוצי גבולות אתגריים שמטרתם לקדם שיתוף פעולה לתועלת התושבים באזור, והוא תומך בכלכלה ירוקה באמצעות יזמים מקומיים בעלי זיקה סביבתית. המסלולים מיועדים לתיירים המבקשים להכיר את האזור לעומק, והם משלבים הליכה ורכיבה על אופניים. **למידע נוסף:** http://foeme.org/www/?module=projects&record_id=244

מתחרה טריאתלון בינלאומי. בגלישה במורד ההרים אפשר רק לתאר את נוף ים המלח, מדבר יהודה וירושלים במרחק, כי דבר מהם לא נגלה לעין. הירידות מאתגרות ודורשות זהירות רבה. סמוך למעיינות החמים של מאעין הדרך מתמתנת למישור, ואז מתחילה ירידה תלולה ללא הפסקה. בעצירה בנווה מדבר עטור דקלים ומעט מים זורמים מופיעה משום מקום משפחתו של נואפן אבו סייף ופורקת מהטנדר שלה ארוחה מפנקת של עוף, תפוחי אדמה ותה מהביל.

אנחנו חשים בנוכחותו של ים המלח אך עדיין לא רואים אותו. מן הרגע שאנחנו פוגשים בו אנחנו מדווחים לאורכו עוד כחצי שעה עד לאזור המלונות שבצפונה. ים המלח בצד הירדני חיוני יותר מאשר בצד שלנו והנסיגה ניכרת בו פחות, אם כי גם שם קיימת תופעת הבולענים. לאחר כל המאמץ אנחנו מתאכסנים במלון נופש מפנק, אפילו מצועצע, אחד ממיזמי התיירות הרבים באזור.

שבת. סוף.

הגיע היום האחרון. בשעות הבוקר אנחנו מטיילים בוואדי מוחיירים ומטפסים כשעה וחצי במעלה נחל המזכיר את נחל דוד מעבר השני של הגבול. המדריכים הירדנים שלנו, סלים ואיימן, מכינים לנו ארוחת שקשוקה בשטח, ואנחנו ממהרים חזרה כדי להספיק לטיסות של כמה מהחברים מחו"ל. בכביש הבקעה, אחרי נסיעה של כשעה, נהג האוטובוס שלנו עוצר בשולי הדרך ופורח את מכסה המנוע. מעבר הגבול עומד להיסגר בעוד פחות מחצי שעה ואנחנו עוזרים לצייד הרכב התקוע ומביטים על קרני השמש השוקעת, הנוגעות בעדינות בשדות החקלאיים שמעבר לירדן. נראה שהסיכוי שלנו לחזור היום לישראל שוקע יחד איתה. האוטובוס החלופי היה אמור להגיע כבר לפני שעה, טלפונים רצים מפה לשם, אבל כנראה יש דברים שאי אפשר לזרו.

לבסוף החילוץ מגיע ואנחנו דוהרים לתחנת הגבול. שם מתברר לנו כי מדובר ברכב המוביל את הנוסעים בין שני עברי הגבול וכי כל מי שהיה במקום התעכב. וגם כי החזיקו את המעבר פתוח במיוחד בשבילנו. נראה שגבולות אפשר לחצות וגם לכופף אם כולם משתפים פעולה. ●

היום האחרון: טבילה מרעננת במפל עם סיום הטיפוס בוואדי מוחיירים

והצעידיה על המתלול נדמית לריחוף בחלל. ככל שהשעות חולפות החום מתגבר. בסוף המסלול אנחנו יורדים לפרסת נקרות ומטפסים דרך מעלה תמרים עד מעלה סהרונים והחאן הנבטי. משם האוטובוס אוסף אותנו ונרסע לחוף אלמוג באילת. טבילה קטנה בים האדום שוטפת מעלינו את האבק ואנחנו מוכנים למעבר הגבול לירדן.

חצייתו של מעבר הגבול הושלמה ללא בעיה ואנחנו ממשיכים לעבר ואדי מוסא, שבו נתארח במאהל הבדואי Seven Wonders Bedouin Camp, הסמוך לסיק אל-בריד - אתר ארכיאולוגי ניאוליתי, הנמצא במרחק כמה קילומטרים מצפון לפטרה ומכונה "פטרה הקטנה".

אנחנו מגיעים למחנה לאחר רדת החשכה. אורות נדלקים על הגבעה הנישאת מעל למאהל ומופע עולה לכבודנו: בדואים בלבוש מסורתי מוציאים מהאדמה את ה"זארכ", מתקן בעל שתי קומות - בתחנתו מונח אורז ומעליו עוף מכוסה בירקות - שנשמך בבור מלא בגחלים.

לאחר הסעודה המארחים פוצחים בנגינה ויוצאים בריקוד דבקה סוער. לולו, לסלי, גדי מהחברה הישראלית השותפה לארגון הטיול, ואני חוגגים בנפרד עם בקבוק וודקה שנקנה בדיוטי פרי של תחנת הגבול. ומה עם קרח? מי שמחפש קרח במדבר חייב להיות אדם מאמין. אני מאתר את אחד העובדים הבדואים שהחזיק בצידנית ובה גוש קרח, והוא מסתת למעננו שביבים מותכה.

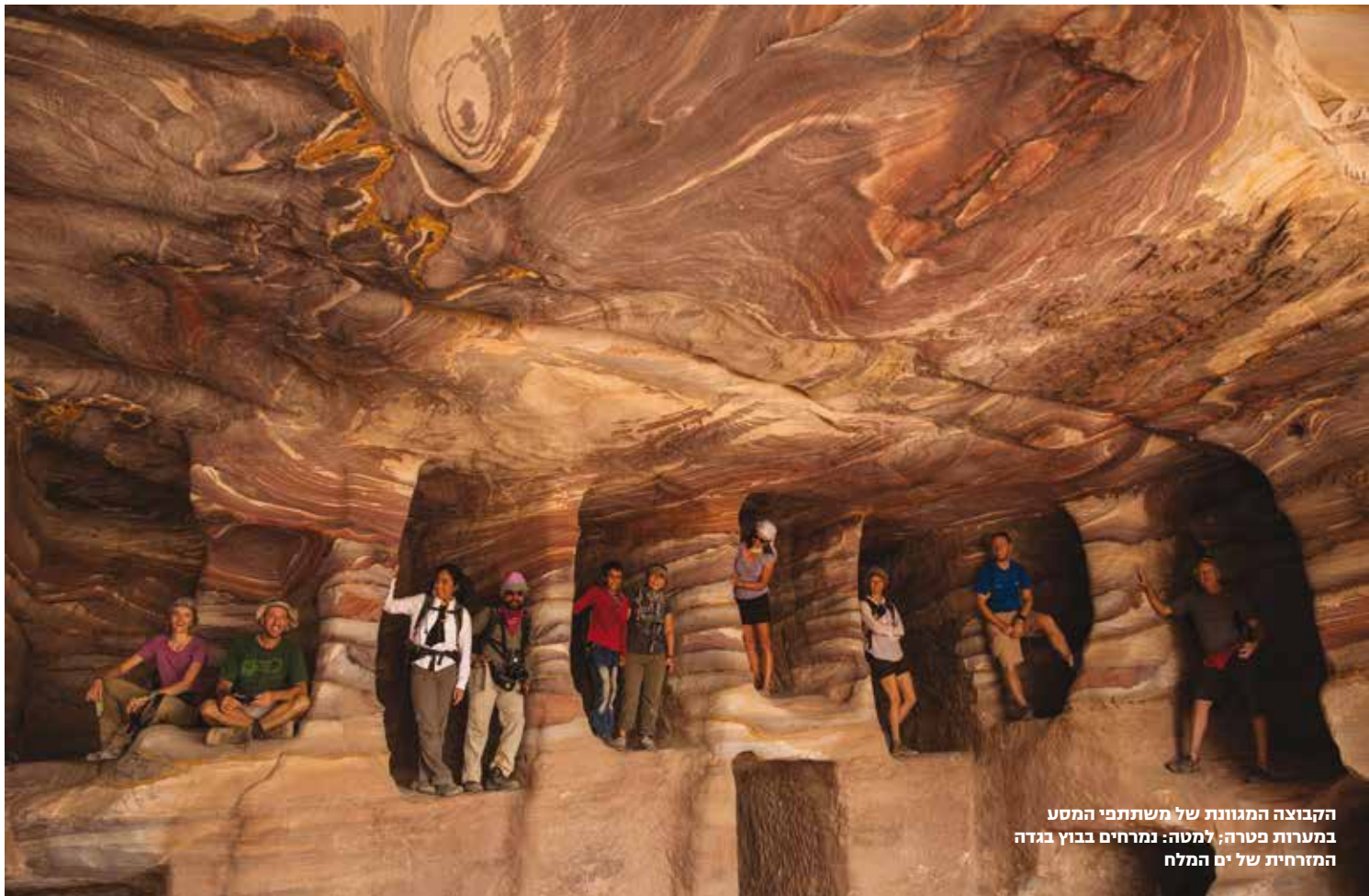
יום חמישי 06:00.

אנחנו מתעוררים במאהל לארוחת בוקר של פיתות, ביצים קשות וקפה. נדמה שהאובך התפור מעט, אבל את פטרה בכל מקרה אי אפשר לראות במלוא הדרה אם לא באים ממש בשעריה. אנחנו עוברים את חנויות המזכרות בכניסה, משתחררים מאוירת הטיול האתגרי ועורכים ביקור באתר שאי אפשר להגזים בתיאורי יופיו, עולים ויורדים בהר (חלק מאיתנו מתעצלים ורוכבים על חמורים), נכנסים למערות, חשים את ההיסטוריה.

אך האתגר אינו מרפה מאיתנו גם בסיום הרגוע הזה, ואנחנו מנסים לחזור מהכניסה, שמתנוססת ברומם 800 מדרגות, בדרך אחרת מזו שבאנו בה. המדבר מתעתע בנו ואנחנו מתבלבלים בין הנקיקים הרבים החורצים את הנוף. לאחר הליכה וטיפוסים מאומצים שדורשים עזרה הדדית של דחיפות ומשיכות, אנחנו מגיעים בשעה ארבע אחר הצהריים בחזרה לתצפית שבה עצרנו בבוקר. את הלילה אנחנו עושים באווירה הירושלמית של העיר מדבא, המפורסמת במפת הפסיפס העתיקה שנמצאת בכנסיית סנט ג'ורג' (אם כי אנחנו לא זוכים לראות אותה בגלל מיסה שהתקיימה בכנסייה). על הטעויות שבדרך פיצה אותנו המדריך בחיוך ובלגימת כוסית.

יום שישי 07:30.

אנחנו יוצאים לתצפית בהר נבו. לעומת משה רבנו, אשר ראה את הארץ המובטחת ולא בא אליה, אנחנו לא רואים דבר מלבד אבק. כאן, בנקודת התצפית ללא תצפית בגובה 800 מטרים מעל פני הים, מנפקים לנו אופניים ומתחיל דיווש של 40 קילומטרים בהדרכתו של פיראס אל אחמוד

הקבוצה המגוונת של משתתפי המסע במערות פטרה; למטה: נמחים בבוץ בגדה המזרחית של ים המלח

